

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 4.4.2007
COM(2007) 163 definitief

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES
PARLEMENT, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET
COMITÉ VAN DE REGIO'S**

Naar een Europese strategie "Hulp voor handel" – de bijdrage van de Commissie

{COM(2007) 158 definitief}
{COM(2007) 164 definitief}
{SEC(2007) 414}

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD, HET EUROPEES PARLEMENT,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE
REGIO'S**

Naar een Europese strategie "Hulp voor handel" – de bijdrage van de Commissie

1. OORSPRONG VAN DE EUROPESE STRATEGIE "HULP VOOR HANDEL"

Handel stimuleert in belangrijke mate de groei en het terugdringen van de armoede in de ontwikkelingslanden. Voor een succesvolle integratie van de ontwikkelingslanden in de wereldhandel is echter meer nodig dan een betere markttoegang en strengere regels voor de internationale handel. Om de voordelen van handel volledig te benutten, moeten de ontwikkelingslanden ook handelsbelemmeringen aan de aanbodzijde wegnemen en structurele zwakheden aanpakken. Dit impliceert binnenlandse hervormingen inzake het handelsbeleid, versoepeling van de handel, versterking van de douanecapaciteiten, verbetering van de infrastructuur, vergroting van de productiecapaciteit en opbouw van binnenlandse en regionale markten. Er dienen meer inspanningen te worden geleverd op gebieden als macro-economische stabiliteit, fiscale hervormingen, de bevordering van investeringen, het werkgelegenheidsbeleid, marktordeningen en instellingen voor kapitaal en producten, en de ontwikkeling van menselijk potentieel.

Hieraan moet "Hulp voor handel" bijdragen. "Hulp voor handel" moet wereldwijd alle ontwikkelingslanden, vooral de minst ontwikkelde, ondersteunen in hun streven naar hervorming en aanpassing van het wereldhandelssysteem in de verdere context van duurzame ontwikkeling. "Hulp voor handel" is gericht op meer groei, meer werkgelegenheid en betere inkomens. Het is daarom een bijdrage tot de eerste millenniumdoelstelling voor ontwikkeling, namelijk het terugbrengen van het aantal mensen dat moet rondkomen met minder dan één dollar per dag (MDO 1). Het draagt ook bij tot MDO 8 (oprichting van een wereldwijd partnerschap voor ontwikkeling), met name tot de verdere ontwikkeling van een open handels- en financieel systeem dat op regels is gebaseerd, voorspelbaar is en niet-discriminatoir. "Hulp voor handel" is een belangrijke aanvulling bij handelsonderhandelingen. "Hulp voor handel" mag niet in de plaats treden van een positief resultaat van deze onderhandelingen voor de ontwikkeling maar moet ongeacht de voortgang van de onderhandelingen worden verleend.

De beginselen die ten gronde liggen aan "Hulp voor handel" zijn in de EU welbekend. De EU is als geheel de grootste donor op het gebied van handelsgelateerde bijstand. De Europese consensus inzake ontwikkeling stelt vast dat handel en regionale integratie een belangrijk domein voor communautaire actie vormen. Als voorbeeld kunnen de lopende onderhandelingen over de economische partnerschapsovereenkomsten met de ACS-landen worden genoemd. Handelsgelateerde bijstandsverplichtingen zijn ook belangrijk voor andere partnerlanden van de EU, bijvoorbeeld in Azië en Latijns-Amerika.

Onderhavige mededeling is de bijdrage van de Commissie aan een verdere uitbreiding van de communautaire "Hulp voor handel" met het oog op de goedkeuring door de Raad van een gemeenschappelijke EU-strategie in de tweede helft van 2007, zoals overeengekomen door de Raad in oktober 2006.¹ De meerwaarde van de EU-strategie "Hulp voor handel", die gestoeld is op goed gedefinieerde beleidsverbintenissen en de aanbevelingen van een WTO-taskforce², ligt in de overeenstemming over specifieke te treffen maatregelen. Deze EU-samenwerking zal de impact van "Hulp voor handel" versterken en een bijdrage leveren tot het wereldwijde debat over deze kwestie.

2. DOELSTELLINGEN

"Hulp voor handel" heeft meerdere doelstellingen: de ontwikkelingslanden, vooral de minst ontwikkelde, in staat stellen een doeltreffender gebruik te maken van handel ter bevordering van groei, werkgelegenheid, ontwikkeling, voor armoedebestrijding, alsook het bereiken van hun ontwikkelingsdoelstellingen; deze landen helpen aanbodcapaciteit en handelsgerelateerde infrastructuur op te bouwen en te moderniseren om de toegang tot de markten te vergemakkelijken en de uitvoer te verhogen; deze landen helpen handelshervorming en -liberalisering uit te voeren en aan te passen, met inbegrip van aanpassing van de arbeidsmarkt en sociale aanpassing; steun bieden aan regionale integratie; steun bieden voor een vlotte integratie binnen het wereldhandelssysteem en voor de tenuitvoerlegging van handelsovereenkomsten, in de context van duurzame ontwikkeling, instandhouding van natuurlijke hulpbronnen en het milieu, en de bevordering van fatsoenlijk werk.

Volgens de richtsnoeren van de Raad kan de EU-strategie "Hulp voor handel" aan deze doelstellingen op de volgende manieren bijdragen³:

1. door een verhoging van de communautaire bijstand in het kader van "Hulp voor handel", met name door de handelsgerelateerde bijstand tegen 2010 op te trekken tot 2 miljard euro per jaar; voorts ook door de bevordering van een effectieve respons op ruimere behoeften aan "Hulp voor handel";⁴
2. door een kwaliteitsverbetering van de communautaire bijstand in het kader van "Hulp voor handel", met name door een effectief engagement om de ontwikkelingssamenwerking doeltreffender te maken;
3. door doeltreffend toezicht en rapporteren te ondersteunen;
4. door te verzekeren dat de Commissie en de lidstaten over voldoende capaciteit beschikken om de genoemde doelstellingen te realiseren.

Aangezien de Raad specifiek de aandacht heeft gevestigd op de "Hulp voor handel"-behoeften in het kader van de lopende onderhandelingen over de economische partnerschapsovereenkomsten met de ACS-landen, moet de EU-strategie op haar beurt aandacht schenken aan deze ontwikkelingen om het ontwikkelingspotentieel van de economische partnerschapsovereenkomsten ten volle mede te verwezenlijken. "Hulp voor handel" is ook een belangrijk element van de communautaire bijstand in Azië en Latijns-Amerika.

---

¹ Zie achtergrond in de bijlage.

² Meer hierover in de bijlage.

³ De strategie zal een veel ruimere werkingssfeer hebben dan de onlangs ingestelde begrotingsplaats voor "Hulp voor handel".

⁴ Zie definities in de bijlage.

3. MEER "HULP VOOR HANDEL"

3.1. Een routekaart voor de verwezenlijking van het financiële engagement van de EU inzake handelsgerelateerde bijstand

Handelsgerelateerde bijstand omvat twee categorieën: "handelsbeleid en -regelgeving" en "handelsontwikkeling". De eerste categorie heeft betrekking op steun voor een effectieve deelname van de ontwikkelingslanden aan multilaterale handelsoverhandelingen, de analyse en tenuitvoerlegging van multilaterale handelsoverhandelingen, handelsgerelateerde wetgeving en hervormingen van de regelgeving (met inbegrip van technische belemmeringen voor het handelsverkeer en sanitaire en fytosanitaire maatregelen), tariefstructuren, steun voor regionale handelsovereenkomsten, handelsversoepeling, met inbegrip van douanestelsels en uitrusting, en kwesties als de veiligheid van de distributieketen⁵. De tweede categorie bestrijkt bedrijfsontwikkeling en maatregelen om het bedrijfsklimaat te verbeteren, ondersteunende diensten en instellingen voor bedrijven, toegang tot handelsfinanciering, handelsbevordering en marktontwikkeling in de productie- en dienstensector, ook op institutioneel en bedrijfsniveau.

Tijdens de periode 2001-2004 besloegen de vastleggingen voor handelsgerelateerde bijstand van de Gemeenschap en de lidstaten respectievelijk gemiddeld 840 miljoen euro⁶ en 300 miljoen euro per jaar. De Raad verzocht om een routekaart om de vastleggingen van de Gemeenschap en de lidstaten tegen 2010 op te voeren tot 1 + 1 miljard euro per jaar. Na analyse van de beschikbare cijfers kwam de Commissie tot de conclusie dat zij goed op weg is om aan deze verplichting te voldoen. Bij gebrek aan ramingen is de Commissie echter niet in staat om na te gaan of alle lidstaten samen op de goede weg zijn om de doelstelling van 2010 te halen.⁷

De Raad besloot dat een groot deel van de gestegen handelsgerelateerde bijstand van de EU naar de ACS-landen moest gaan ter ondersteuning van regionale integratie en de economische partnerschapsovereenkomsten. Momenteel is het van belang de ACS-partners richtsnoeren te geven wat de bedragen betreft. Op basis van de huidige plannen zal het aandeel van de handelsgerelateerde bijstand van de EU voor de ACS-landen naar verwachting eerder stabiel blijven. Hoewel dit in absolute termen een stijging betekent, betekent het dat het leeuwendeel van de aanvullende handelsgerelateerde bijstand voor de ACS-landen van de lidstaten zal moeten komen.

---

⁵ Overeenkomstig het normenkader van de Werelddouaneorganisatie.

⁶ Met inbegrip van fondsen van het Europees Ontwikkelingsfonds en de algemene communautaire begroting.

⁷ Meer informatie over de lidstaten in het werkdocument van de diensten van de Commissie dat het Monterrey-rapport [SEC(2007) 415] vergezelt; details over de communautaire verbintenissen in de bijlage.

De EU-lidstaten en de Gemeenschap (alsook andere donoren) verstrekken bijstand op basis van prioriteiten die de partnerlanden in hun nationale strategieën voor ontwikkeling vaststellen. Om deze verbintenissen waar te maken, is de EU grotendeels afhankelijk van de mate waarin handelsgerelateerde behoeften in deze nationale strategieën worden geformuleerd. De ontwikkelingslanden bijstaan bij het vaststellen en prioriteren van handelsgerelateerde bijstandsbehoeften maakt daarom integraal deel uit van het waarmaken van de financiële verbintenissen van de EU. Een belangrijk instrument hiervoor is het geïntegreerde kader (IK) waaraan zowel de Commissie als een aantal lidstaten reeds bijdragen.⁸ Een belangrijke uitdaging is de IK-agenda en de impact ervan op te voeren en deze aanpak tot andere ontwikkelingslanden uit te breiden. Op regionaal vlak moeten er doeltreffende manieren van aanpak worden ontwikkeld om de handelsbehoeften te evalueren.

Aanbevelingen van de Commissie

- Een lineaire trend van de huidige situatie naar de 1 miljard-doelstelling zou betekenen dat het collectieve engagement van de EU-lidstaten voor handelsgerelateerde bijstand tegen 2008 tot ten minste 600 miljoen euro zouden moeten stijgen. De strategie zou echter moeten nagaan welke maatregelen dienen te worden getroffen indien de handelsgerelateerde bijstand van de lidstaten dit niveau tegen 2008 niet haalt.
- De strategie moet een leidraad zijn voor de bedragen die voortvloeien uit het engagement van de Raad om een "substantieel aandeel" van de aanvullende handelsgerelateerde bijstand aan de ACS-landen toe te wijzen ter ondersteuning van regionale integratie en de economische partnerschapsovereenkomsten, zulks om het algemene aandeel van de handelsgerelateerde bijstand voor de ACS-landen te verhogen.
- De EU-strategie moet het belang onderstrepen van de integratie van handelsgerelateerde behoeften in de nationale ontwikkelingsstrategieën en criteria vaststellen voor de eventuele financiering van handelsgerelateerde prioriteiten vóór de actualisering van deze nationale ontwikkelingsstrategieën. De strategie moet het engagement van de EU aantonen om zich actief in te zetten voor het verbeterde IK, met name door actieve deelname in de landen zelf; door de methoden van het IK toe te passen op andere dan de minst ontwikkelde landen, onder meer door een plan voor gemeenschappelijk EU-engagement voor de oprichting van een mechanisme voor IDA-landen alleen⁹.
- De strategie moet aangeven hoe de evaluatie van de regionale handelsbehoeften met het oog op regionale integratie kan worden ondersteund.

⁸ Het IK is een multidonorenprogramma dat beoogt de minst ontwikkelde landen bij te staan de handel in hun nationale plannen voor ontwikkeling te integreren, en te helpen bij de gecoördineerde verlening van handelsgerelateerde bijstand als antwoord op de behoeften die door de minst ontwikkelde landen worden geformuleerd. In augustus 2006 namen 42 ontwikkelingslanden aan het programma deel.

⁹ Het betreft de volgende landen: Mongolië, Tonga, Vietnam, Albanië, Armenië, Georgië, Kirgizië, Moldavië, Tadzjikistan, Guyana, Honduras, Nicaragua, Sri Lanka, Kameroen, de Republiek Kongo, Ivoorkust, Ghana en Kenia.

3.2. EU-steun voor de verdere agenda van "Hulp voor handel"

De Commissie steunt de door de WTO-taskforce vastgestelde verdere agenda van "Hulp voor handel" ten volle, nl. de integratie van handelsgerelateerde infrastructuur, productiecapaciteiten en handelsgerelateerde aanpassingen. Deze brede aanpak komt bijvoorbeeld tot uiting in het actieplan inzake grondstoffen van de EU voor 2004. Hoewel de Raad van de EU geen specifieke streefcijfers heeft vastgesteld voor de nieuwe "Hulp voor handel"-categorieën, verleent de EU reeds in ruime mate steun op dit terrein. Bijvoorbeeld bereikte de steun voor handelsgerelateerde infrastructuur in de periode 2001-2004 vanwege de lidstaten gemiddeld 1,48 miljard euro per jaar en vanwege de Gemeenschap gemiddeld 1,29 miljard euro per jaar.

Er is enige onduidelijkheid in de nieuwe "Hulp voor handel"-categorieën en er zijn ook een aantal overlappingsen met de reeds bestaande categorieën van handelsgerelateerde bijstand.¹⁰ Dit probleem moet worden opgelost met het oog op een degelijk toezicht en een deugdelijke rapportage van "Hulp voor handel". Bij "Hulp voor handel", ook binnen de EU, is men zich bewust van deze problematiek en er wordt gewerkt (met name binnen de OESO/DAC) aan een verduidelijking en vereenvoudiging van de werkingssfeer op basis van sinds lang bestaande ODA-categorieën. De EU moet als belangrijke partner van het "Hulp voor handel"-initiatief aan de lopende discussies deelnemen.

In dit verband is de Commissie van mening dat economische infrastructuur een nuttig hulpmiddel is voor handelsgerelateerde infrastructuur. Voor productiecapaciteit kan gebruik worden gemaakt van de bestaande rapportagecategorieën. In de context van de handelsgerelateerde aanpassingen is de Commissie van mening dat hierin steun aan fiscale hervormingen met het oog op een duurzamer belastingstelsel¹¹ moet worden begrepen. Daarmee verbonden kan begrotingssteun een goed middel zijn om de teruggang van douane-inkomsten ten gevolge van de liberalisering van de handel te compenseren, of om steun te verlenen aan handelsgerelateerde socialezekerheidsnetwerken om de aanpassing aan de liberalisering van de handel en de globalisering te vergemakkelijken.

Aanbevelingen van de Commissie

- Naast handelsgerelateerde bijstand zou de EU-strategie een politieke verbintenis moeten omvatten om de EU-steun voor handelsgerelateerde infrastructuur, productiecapaciteit en handelsgerelateerde aanpassingen te versterken, waarbij om te beginnen bij de evaluatie van handelsbehoeften met deze kwesties degelijk rekening moet worden gehouden. Dit geldt met name voor kleine, kwetsbare en geïsoleerde economieën, vaak in ACS-landen.
- De EU-strategie moet van de intentie blijk geven een coherente rapportagepraktijk in de hele EU te ontwikkelen voor alle categorieën van "Hulp voor handel", en actief en gezamenlijk te blijven deelnemen aan relevante discussies op internationaal vlak. De strategie moet duidelijk maken dat het financiële engagement van de EU voor "Hulp voor handel" solide is en gehandhaafd zal worden ongeacht de evolutie van het internationale debat.

¹⁰ Zie discussie in de bijlage.

¹¹ Overeenkomstig de beginselen van goed bestuur op belastinggebied.

4. **BETERE "HULP VOOR HANDEL"**

De inzet van meer middelen voor "Hulp voor handel" doet de vraag rijzen naar kwaliteit en doeltreffendheid. Zonder de nodige aandacht voor deze aspecten zullen de extra financiële middelen niet de door de partnerlanden gewenste verbeteringen tot gevolg hebben.

De EU-strategie begint niet van nul af aan. Gebaseerd op de conclusies van de ad-hocwerkgroep van de EU over harmonisering heeft de Unie al een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de Verklaring van Parijs inzake de doeltreffendheid van steun. De EU staat volledig achter de beginselen van Parijs en is op diverse punten nog verder gegaan. Meer bepaald kwam de Raad in april 2006 tot overeenstemming over de beginselen en de opzet van een gemeenschappelijke programmering en hechtte hij zijn goedkeuring aan een mandaat voor verdere werkzaamheden over complementariteit en medefinanciering.¹²

De EU-strategie "Hulp voor handel" moet een praktische toepassing zijn van de overeengekomen beginselen, waarbij bijzondere aandacht moet uitgaan naar vijf kwaliteitsaspecten: armoede en "Hulp voor handel"; eigen inbreng en betrokkenheid; duurzaamheid; gemeenschappelijke analyse, programmering en steunverlening; doeltreffendheid van regionale "Hulp voor handel".

4.1. **Armoede en "Hulp voor handel"**

Binnen elke categorie van "Hulp voor handel" zullen de genomen opties een impact hebben op het armoedeniveau. Soms zijn er afwegingen tussen indirecte en directe effecten van armoedereductie. De Commissie heeft vastgesteld dat de band met armoede in de strategieën voor handelontwikkeling en de operaties van "Hulp voor handel", meer bepaald in de traditionele handelsgerelateerde bijstand, niet steeds duidelijk is gearticuleerd.

Voor elke categorie van "Hulp voor handel" moet dieper worden nagedacht over de vraag hoe de armoede kan worden teruggedrongen via "Hulp voor handel". Er kan meer worden gedaan om die gebieden van "Hulp voor handel" vast te stellen waarmee armoede het meest effectief en duurzaam kan worden bestreden. Bij het uitvoeren van individuele operaties zou de EU de analyse van de armoedegevolgen moeten ondersteunen en de conclusies daarvan op een transparante manier verwerken. Hierbij moet specifiek rekening worden gehouden met de gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

De agenda voor fatsoenlijk werk¹³ is hier ook relevant met het oog op handelsgerelateerde kwesties van de arbeidsmarkt en sociale aanpassingen. De strategie moet ook haar steun bevestigen voor de wereldwijde tenuitvoerlegging van de IAO-kernnormen voor arbeid. Een gemeenschappelijke EU-strategie zou ook aandacht moeten hebben voor vrijwillige initiatieven die de consument duurzame ontwikkeling garanderen, zoals eerlijke handel, eco-labels, en vergelijkbare programma's voor het bedrijfsleven; dit zijn immers ook belangrijke mogelijke hulpmiddelen om de armoede terug te dringen en de sociaaleconomische ontwikkeling te bevorderen.

---

¹² Zie de bijlage voor nadere gegevens.

¹³ Zie de conclusies van de Raad over fatsoenlijk werk voor allen van 1 december 2006 en het werkdocument van de diensten van de Commissie over de bevordering van de werkgelegenheid via EU-ontwikkelingssamenwerking.

Aanbevelingen van de Commissie

- De strategie moet op het belang wijzen dat de Unie hecht aan de impact van "Hulp voor handel" op de armoede en stappen vaststellen om te verzekeren dat de in het kader van de strategie getroffen maatregelen op dit punt succes boeken.

4.2. Eigen inbreng en betrokkenheid

Eigen inbreng en betrokkenheid zijn twee doeltreffendheidscriteria die speciaal van belang zijn voor "Hulp voor handel". Een sterkere eigen inbreng, door de integratie van handelsgerelateerde kwesties in de strategieën voor het terugdringen van de armoede en dergelijke, is noodzakelijk om "Hulp voor handel" op te voeren. Voor het vaststellen van pertinente handelsprioriteiten, het komen tot een consensus voor het hervormingsbeleid en het doeltreffend wegwerken van belemmeringen voor de handel is een actieve participatie van de particuliere sector, de sociale partners en het maatschappelijke middenveld noodzakelijk. Vaak hebben de regeringen van partnerlanden behoefte aan steun om dergelijke consultatieprocessen tot een goed einde te brengen. De doeltreffende deelname van een breed spectrum aan belanghebbenden kan onder meer worden vergemakkelijkt door tussenliggende organisaties, zoals handelskamers, te versterken.

Aanbevelingen van de Commissie

- De EU-strategie moet de sleutelrol van de particuliere sector en het maatschappelijke middenveld bij "Hulp voor handel" speciaal beklemtonen. De strategie moet aangeven hoe steun kan worden verleend aan de capaciteit van de regeringen om consultatieprocessen tot een goed einde te brengen en waarop zwakkere belangengroepen daaraan kunnen deelnemen.

4.3. Duurzaamheid

Duurzaamheid is het basisbeginsel van de EU-strategie "Hulp voor handel" en moet onder alle gezichtspunten worden behandeld: institutioneel, financieel-economisch, sociaal en wat het milieu betreft.

Om de institutionele en financiële duurzaamheid van programma's mogelijk te maken, moeten voor de belanghebbenden bij alle operaties **capaciteitsopbouw** en eigen inbreng worden verzekerd, zoals elders in deze mededeling reeds besproken.

Om sociale en milieuaspecten volledig te integreren in de programma's van "Hulp voor handel" moeten de bestaande **regelingen en procedures voor effectbeoordeling**, zowel van partners als van donoren, worden toegepast. De **impactevaluatie** van de duurzaamheid van het handelsbeleid en de handelsovereenkomsten moet verder worden ontwikkeld en de resultaten ervan moeten door de EU en de partners beter worden aangewend.

Wat specifiek milieukwesties aangaat, moet "Hulp voor handel" de partners helpen **duurzamere productiemethoden** te ontwikkelen en de producenten bijstaan om overheids- en particuliere normen inzake milieu, gezondheid en veiligheid op de exportmarkten na te leven; daarnaast moet het programma de capaciteit van de douanediens ten verhogen om handelsgerelateerde aspecten van multilaterale milieuovereenkomsten mede te helpen uitvoeren.

Andere belangrijke verwante kwesties zijn de bevordering van fatsoenlijk werk en de ontwikkeling van doeltreffende mechanismen voor de arbeidsmarkt en sociale aanpassingen. **De Unie zal er** bijvoorbeeld mee doorgaan producenten te helpen de erkende arbeidsnormen, praktijken en regelingen na te leven en de gezondheid en veiligheid op de arbeidsplaats te bevorderen.

Aanbevelingen van de Commissie

- De EU-strategie moet de duurzaamheid van "Hulp voor handel" bevorderen, door steun te verlenen aan de eigen inbreng, capaciteitsopbouw en deelname van de belanghebbenden; door sociale en milieudoelstellingen na te streven; door de procedures en hulpmiddelen van de EU en de partnerlanden voor impactevaluaties inzake milieu, sociale, gelijkheids-, en duurzaamheidsaspecten toe te passen; door de resultaten van deze werkzaamheden te integreren in de evaluatie van de handelsbehoeften in de betrokken landen; door duurzame productiemethoden te bevorderen; door de relevante productnormen op de exportmarkten te helpen naleven.

4.4. Gemeenschappelijke analyse, programmering en steunverlening

De recente tendensen van de ontwikkelingshulp van de EU wijzen allemaal in dezelfde richting: er is behoefte aan meer complementariteit en samenwerking tussen de EU-partners in alle stadia van de programmacyclus en voor alle typen instrumenten. Dit moet ook gelden voor "Hulp voor handel".¹⁴

Wat de **gemeenschappelijke analyse** van de handelsgerelateerde behoeften betreft, moet de voorkeur gaan naar IK-procedures voor EU-coördinatie in de minst ontwikkelde landen. Voor de gemeenschappelijke analyse in andere landen moeten vergelijkbare procedures worden ontwikkeld. In de ACS-landen zijn de regionale voorbereidende taskforces een belangrijke aanvulling in de context van de economische partnerschapsovereenkomsten.

Als een volgende stap kan de EU haar **responsstrategieën in de landen en regio's beter coördineren**. De gemeenschappelijke werkgroep van deskundigen voor handel en ontwikkeling zou tot een informeel coördinatieforum kunnen worden omgevormd voor multilaterale initiatieven.

Mogelijkheden voor gemeenschappelijke steunverlening hangen in grote mate af van de mate waarin vooruitgang wordt geboekt met een **sectorale aanpak**, die immers een van de voorwaarden is voor **sectorale begrotingssteun**. Voor een goed lopende handel zijn er evaluatieprocedures nodig naast coördinatie in het land zelf die mede de weg effent voor een succesvolle sectorale aanpak.

De gebruiksmogelijkheden van **algemene begrotingssteun** in "Hulp voor handel" moeten worden onderzocht, met inbegrip van de ontwikkeling van passende indicatoren. Ten slotte kan de **EU-medefinanciering** van "Hulp voor handel" een verhoging van deze hulp mogelijk maken zonder de absorptiecapaciteit van de partners te belasten, namelijk door de bestaande communautaire programma's open te stellen voor de lidstaten of door sommige lidstaten toe te staan de leiding te nemen op grond van hun relatieve voordeel en deskundigheid.

---

¹⁴ Zie de bijlage.

Aanbevelingen van de Commissie

- De strategie moet maatregelen treffen om de leidende rol van de EU inzake gecoördineerde responsstrategieën in "Hulp voor handel" te vergemakkelijken. Dit kan onder meer door een overzicht te maken van de partnerlanden met een sterke "Hulp voor handel"-aanwezigheid, en het aanwijzen van "Hulp voor handel"-contactpunten om de coördinatie en gemeenschappelijke identificatie in het land zelf te vergemakkelijken.
- Met het oog op toekomstige mogelijkheden voor gemeenschappelijke programmering (zoals in verband met de tussentijdse evaluatie van de landenstrategieën van de Commissie, o.m. voor het 10^e EOF), zou de strategie in de betrokken landen handelsgerelateerde kwesties degelijk moeten bestrijken.
- De strategie moet maatregelen vaststellen om verder gebruik te maken van een sectorale aanpak in "Hulp voor handel". De strategie moet vertrouwenwekkende maatregelen voorstellen die nodig zijn om de toepassing van gemeenschappelijke methoden voor steunverlening zoals begrotingssteun en medefinanciering te vergemakkelijken.
- De strategie moet aandacht hebben voor de rol van de gemeenschappelijke werkgroep van deskundigen voor handel en ontwikkeling bij de coördinatie van multilaterale initiatieven.

4.5. Doeltreffendheid van regionale "Hulp voor handel"

Steun voor regionale integratie is een belangrijk element van de ontwikkelingssamenwerking van de EU en de betrekkingen met niet-EU-landen, meer bepaald via handel en douanebeleid. Het regionale niveau is bijgevolg belangrijk voor de realisering van "Hulp voor handel", meer bepaald voor regio's waar belangrijke inspanningen gebeuren voor regionale integratie. Dit stemt overeen met het toenemende aantal regionale handels- en samenwerkingsovereenkomsten, het grotere belang dat de ontwikkelingslanden hechten aan regionale integratie en de prioriteit die in de Europese consensus inzake ontwikkeling, de overeenkomst van Cotonou en het communautaire instrument voor ontwikkelingssamenwerking wordt gegeven aan regionale integratie.

De programmering en steunverlening op regionaal niveau verschillen niet van die op nationaal niveau. Op regionaal niveau moeten dezelfde beginselen voor doeltreffendheid van de steun worden toegepast, ook al kan dit meer problematisch zijn. Met het oog op doeltreffendheid van de steun op regionaal niveau kunnen de volgende maatregelen worden getroffen:

- **steun voor de capaciteit van de regionale partner om verantwoordelijkheid te nemen voor en leiding te geven aan "Hulp voor handel"-activiteiten**, met name door capaciteitsopbouw van de regionale organisaties met het oog op beoordeling van het effect van handel of regionale integratie en/of handelsovereenkomsten met derde landen en versterking van hun capaciteit om toe te zien op verbintenissen en deze ten uitvoer te leggen, met inbegrip van kwesties als fiscale hervormingen;

- **coördinatie van de programmering voor regionale en handelsintegratie**; er kunnen gemeenschappelijke inspanningen op EU-niveau worden gedaan om de behoeften te evalueren en gebieden vast te stellen waarop de EU steun zou kunnen verlenen aan de integratieagenda van de betrokken regio, met inbegrip van kwesties als sociale en economische integratie; op regionaal niveau kan veel worden gedaan door voort te bouwen op bestaande inspanningen voor de ontwikkeling van de particuliere sector, de productiecapaciteit en infrastructuur;
- **streven naar meer gestroomlijnde methoden voor steunverlening**; de strategie moet betere coördinatiemodaliteiten vaststellen om de collectieve terbeschikkingstelling van de "Hulp voor handel"-steun te verbeteren; regionale steunverleningsmethoden zoals begrotingssteun en medefinanciering moeten worden ontwikkeld; bijvoorbeeld ontwikkelt de Commissie steunovereenkomsten om het financiële beheer van de regionale samenwerking te vergemakkelijken; sommige ACS-regio's zijn begonnen met het opzetten van regionale steunmechanismen om het beheer van de regionale programma's te vergemakkelijken, met inbegrip van bijdragen van de Commissie en mogelijk ook van andere donoren ter ondersteuning van de economische partnerschapsovereenkomsten;
- **versterkte samenwerking met andere donoren**; de Commissie en de lidstaten moeten samen niet-EU-donoren aanmoedigen hun steun aan de integratie van de regionale handel op te voeren; van bijzonder belang zijn de regionale ontwikkelingsbanken en internationale financiële instellingen.

Aanbevelingen van de Commissie

- De EU-strategie moet onderstrepen dat de EU zich ertoe verbindt de beginselen van doeltreffendheid van de steun op regionaal niveau toe te passen, steun te verlenen aan de capaciteit van de regionale partners om verantwoordelijkheid te nemen voor en leiding te geven aan "Hulp voor handel"-activiteiten, de programmering te coördineren, naar meer gestroomlijnde steunverleningsmethoden te streven en beter samen te werken met andere donoren.
- Rekening houdend met de lopende onderhandelingen over de economische partnerschapsovereenkomsten moet de EU-strategie de prioriteit stellen van regionale interventies in de context van deze economische partnerschapsovereenkomsten, met name wat betreft coördinatie van de programmering en steun voor initiatieven in eigen regionale verantwoordelijkheid, zoals de regionale fondsen van de economische partnerschapsovereenkomsten.

5. SPECIFIEKE ACS-ASPECTEN VAN DE VOORSTELLEN

De Raad van oktober had speciaal aandacht voor de "Hulp voor handel"-agenda in verband met de economische partnerschapsovereenkomsten in de ACS-landen. De hierboven beschreven maatregelen zijn stuk voor stuk essentieel om de ACS-regio's en -landen te steunen in de context van de economische partnerschapsovereenkomsten. Sommige aanbevelingen zijn bijzonder belangrijk, met name:

Aanbevelingen van de Commissie

- De EU-strategie moet een leidraad zijn voor de bedragen die voortvloeien uit het engagement van de Raad om een "substantieel aandeel" van de aanvullende handelsgerelateerde bijstand aan de ACS-landen toe te wijzen, zulks om het algemene aandeel van de handelsgerelateerde bijstand voor de ACS-landen te verhogen.
- De EU-strategie zou een politieke verbintenis moeten inhouden om de EU-steun voor handelsgerelateerde infrastructuur, productiecapaciteit en handelsgerelateerde aanpassingen te versterken, waarbij om te beginnen degelijk rekening moet worden gehouden met deze kwesties bij de evaluatie van handelsbehoeften.
- De strategie moet in eerste instantie steun verlenen aan de integratie van handelsgerelateerde behoeften in de nationale strategieën voor ontwikkeling van de ACS-landen.
- De strategie moet aangeven hoe de evaluatie van de regionale handelsbehoeften met het oog op regionale integratie sterker kan worden ondersteund. In de context van de economische partnerschapsovereenkomsten moet daarom speciaal aandacht worden gegeven aan de regionale voorbereidende taskforces.
- De strategie moet wijzen op het engagement van de EU voor de toepassing van de beginselen van doeltreffendheid van de steun op regionaal niveau door steun te verlenen aan de capaciteit van de regionale partners om verantwoordelijkheid te nemen voor en leiding te geven aan "Hulp voor handel"-activiteiten, de programmering te coördineren, naar meer gestroomlijnde steunverleningsmethoden te streven en beter samen te werken met andere donoren.
- De strategie moet een prioriteit aangeven voor regio's met economische partnerschapsovereenkomsten met betrekking tot de coördinatie van steunverleningsmethoden en steun voor in regionale verantwoordelijkheid genomen initiatieven, zoals de regionale fondsen van de economische partnerschapsovereenkomsten.

6. TOEZICHT EN RAPPORTAGE

Toezicht en rapportage zijn essentieel voor vooruitgang op de besproken gebieden. Zowel toezicht op de procedure als toezicht op het resultaat zijn noodzakelijk, volgens overeen te komen criteria. Het wereldwijde toezicht en de rapportage in het kader van WTO/OESO en het toezicht op EU-niveau op de tenuitvoerlegging van de EU-strategie "Hulp voor handel" zijn nauw met elkaar verbonden.

Toezicht en rapportage wereldwijd

Het **wereldwijde herzieningsmechanisme** dat is voorgesteld door de WTO-taskforce inzake "Hulp voor handel" moet de resultaten van "Hulp voor handel" zowel kwantitatief als kwalitatief toetsen:

- **Kwantitatief:** Er dient toezicht te worden uitgeoefend op de wereldwijde "Hulp voor handel"-stromen als gerapporteerd aan de WTO/OESO door de donoren, alsook op de rapporten van de begunstigden over de tenuitvoerlegging van hun strategieën voor de opbouw van handelscapaciteit. De Commissie is niet van plan het werk van de WTO/OESO over te doen door kwantitatieve gegevens over "Hulp voor handel" te gaan verzamelen, maar zij kan voor analyse op EU-niveau wel samen met de lidstaten gebruik maken van bestaande gegevens met het oog op een beter begrip van de reeds gedane en nog geplande inspanningen.
- **Kwalitatief:** De wereldwijde herziening moet ook een forum bieden voor discussie van alle met de doeltreffendheid van "Hulp voor handel" verband houdende kwesties, een internationale consensus ter zake bewerkstelligen en ervaringen tussen de donor- en partnerlanden uitwisselen. Er moet toezicht worden uitgeoefend op de overeengekomen procedures die van belang zijn voor de doeltreffendheid en op de resultaten. Het toezicht moet steun bieden aan het **op resultaten gestoelde beheer** van "Hulp voor handel", meer bepaald door de ontwikkeling van duidelijke en meetbare doelstellingen en indicatoren te bevorderen. Speciale aandacht moet uitgaan naar het effect op de armoede. Het herzieningsmechanisme moet ook een beter begrip bevorderen van de meest efficiënte manieren om de middelen voor "Hulp voor handel" te besteden, met inbegrip van de relatie tussen binnenlandse markten, de vraag en de institutionele capaciteiten, alsook het vermogen van de ontwikkelingslanden om deel te nemen aan de internationale handel, het belang van het beleidskader, de wisselwerking tussen liberalisering van de handel en "Hulp voor handel", de beste manier om handelskwesties te integreren in de strategieën voor armoedebestrijding enz.

Van cruciaal belang is steun aan de eigen kaders voor toezicht en evaluatie van "Hulp voor handel" in de begunstigde landen.

Toezicht en rapportage op EU-niveau

De EU moet verslag uitbrengen over de tenuitvoerlegging van de EU-strategie "Hulp voor handel", bijvoorbeeld aan het Europees Parlement. De vooruitgang die wordt geboekt bij de tenuitvoerlegging van de EU-strategie moet jaarlijks door de Raad worden geëvalueerd op basis van een voortgangsverslag van de Commissie en de lidstaten. Gemeenschappelijke programma-evaluaties moeten worden bevorderd. Indien noodzakelijk moet de strategie worden bijgesteld.

Aanbevelingen van de Commissie

- De EU-strategie moet actief bijdragen tot toezicht en rapportage op wereldniveau, onder meer ook door steun te verlenen aan de ontwikkelingslanden bij het toezicht en de rapportage.
- De strategie moet de rapportage van de Commissie en de lidstaten aan de Doha-gegevensbank inzake de kwantitatieve bijdragestromen van "Hulp voor handel" helpen stroomlijnen, zodat de gegevens kunnen worden gebruikt voor diepere analyse op EU-niveau.
- De EU-strategie moet maatregelen vaststellen om op resultaten gestoeld beheer te steunen en de EU ertoe te verbinden op het gebied van "Hulp voor handel" jaarlijks gezamenlijke programma-evaluaties te verrichten om de vooruitgang te evalueren zowel op het gebied van de prioriteiten van de EU-strategie als de internationaal overeengekomen prioriteiten.

7. EU-CAPACITEIT VOOR "HULP VOOR HANDEL"

De opbouw van menselijk potentieel in donororganisaties, zowel centraal als op het terrein, is een voorwaarde voor het opvoeren van "Hulp voor handel". Zonder deze capaciteit zal handel minder prominent aanwezig zijn in de beleidsdialoog en zullen donororganisaties moeilijker kunnen antwoorden op de behoeften van de partnerlanden. Onder capaciteit worden zowel het aantal personeelsleden als de vaardigheden ervan verstaan.

De specifieke behoeften voor het opvoeren van "Hulp voor handel" verschillen van lidstaat tot lidstaat en hangen af van de mate waarin de lidstaat ervoor heeft gekozen "Hulp voor handel" uit te breiden. De tenuitvoerlegging van de maatregelen voor de doeltreffendheid van de steun zal veel personeelsinzet vergen. De uitwisseling van expertise kan echter ook helpen om de behoefte aan personeelsuitbreiding op het terrein te beperken.

Aanbevelingen van de Commissie

- De Commissie beveelt aan de balans op te maken van de bestaande capaciteit en expertise van "Hulp voor handel" in de EU.
- De EU-strategie moet de mogelijkheid van gezamenlijke EU-initiatieven onderzoeken om expertise te ontwikkelen en uit te wisselen, zoals opleidingen voor "Hulp voor handel".